

Norsk sjømakt – Marinens rolle

Sjømaktseminar 30 - 31. august 2012

Ulvik i Hardanger

**FØR
SJØFORSVARETS TARV
OG UTVIKLING**

Stiftet 1835

**HVOR
GENERASJONER
MØTES**

Konferansedirigenter:

Torsdag 30.august:

Kommandørkaptein Mads Arild Eidem
Løytnant Svein Arild Hellen

Fredag 31.august:

Kommandørkaptein Lasse Hiis Bergh
Fenrik Grete Varpe Nørgaard

Sjømaktseminarets organisasjon

Seminarutvalget:

Jan Reksten	Faglig ansvarlig
Torolf Rein	Faglig rådgiver
Jacob Børresen	Faglig rådgiver
Svein Erik Kvalvaag	Faglig rådgiver
Sigbjørn Pedersen	Koordinator utstilling
Carl Erik thor Straten	Rådgiver utstillingen
Bjørn Krohn	Administrativt ansvar
Telefon: 928 46 202 eller gs@sms1835.no	

Seminarmedarbeidere:

Eva Rosenberg	Sjef sekretariat
Kirsten Johnsen	Sekretariat
Magne Åhjem	Fotograf – som alltid
Gunnar Vetlejord	Visevert festmiddag

Redaksjonelt ansvar programheftet:

Bjørn Krohn

Layout/design: www.zign.no

Velkommen til sjømaktseminaret 2012

Da har jeg gleden av å ønske dere alle hjertelig velkommen til vårt Sjømaktseminar nr 13. Tittelen: Norsk sjømakt - Marinens rolle, er jeg sikker på vil fenge. Jeg ser frem til to dager

med kompetente innspill, konstruktive bidrag og fruktbare diskusjoner. Sjømaktseminarets sosial atmosfære forutsetter jeg vil stimulerer og styrke de nettverk som skal bringe Nordområdeprosessen videre mot nye mål og ønskede resultater.

Vi vil atter en gang dra nytte av å samle "familiær" ekspertise og solid kompetanse. Sjømaktseminaret representerer en spesiell arena hvor politikere, forskere, industri og militær ekspertise samles til felles idédugnad, faglige debatter og konstruktive prosesser. Jeg har tro på at denne type samlinger resulterer i nyttige innspill i nasjonens polare utvikling. Her skaper vi prosesser som vil sørge for at aktører og bidragsytere kan enes om de mål og delmål som kan bidra til å styrke vår nordområdestrategi. Det er vel få land, om noen, som har slike muligheter til å kunne høste og videreutvikle potensialet på vår klodes

nordlige kalott. Vårt arbeid og bidrag er både viktig og nødvendig for å sikre at den militære dimensjon i nord blir en naturlig og integrert del av utviklingen.

Jeg er svært takknemlig for at industrien også denne gangen har funnet veien til Ulvik og sjømaktseminaret.

En spesiell takk til Viseradmiral Jan Reksten og hans fagstab for utrettelige innsats for sjømaktseminarene og de solide resultat som er oppnådd gjennom årene.

Da gjenstår det bare for meg å ønske lykke til med to spennende dager – nå er det opptil oss.

Anders Lekven
President
Sjømilitære Samfund

Skipssjefen,
Kommandørkaptein
Torfinn Sørensen

**Ankommer Ulvik
29. august kl 1700**

Sjef KHM Skudd,
Kapteinløytnant Bøe

**Ankommer Ulvik
30. august kl 1200**

Utviklingen i Europa

– Konsekvenser for Nordområdene

Vi lever i turbulente tider. Europa er inne i en økonomisk og politisk krise ingen vet utgangen på. USA retter sin oppmerksomhet mot Sør-Øst-Asia og Stillehavet. Her vokser Kina og India frem som nye stormakter med egne internasjonale ambisjoner og prioriteringer. USAs engasjement for global energisikkerhet kan reduseres som følge av «shale gas» og «shale oil» revolusjonen som raskt bedrer deres selvforsyningsgrad. Disse geopolitiske endringene vil påvirke Norge, våre allianser og våre nærområder i de kommende år.

Norge er i dag - som tidligere - påvirket av utviklingen i det geopolitiske makttriangelet som omkranser oss. I øst har Vladimir Putin festet grepet om et revitalisert Russland. Den nyvalgte presidenten kan bli sittende i Kreml til 2024. Hans oppfatninger av NATO, Alliansens nylig vedtatte missil-forsvar og Russlands utenrikspolitiske interesser, mål og metoder, er kjente. Lite tyder på at de vil sammenfalle med hovedbolken av NATO-landenes syn i nær fremtid. Russland vil fortsatt kunne splitte Alliansen. I vest vil Barack Obama det neste halvåret være oppslukt av en valgkamp med uvisst utfall. At neste amerikanske president vil stanse USAs politiske og militære reorientering vekk fra Europa, er lite trolig. I sør sliter EU med svake veksttall, voksende sosial og politisk uro og en tiltakende spenning mellom partnere som kjemper for en fellesmynt finansmarkedene tilsynelatende har mistet troen på.

EUs felles valuta var trylleformelen som etter Murens fall skulle gjøre Europa i stand til å leve med en samlet tysk nasjonalstat som med Thomas Manns ord er: "For liten til at den kan dominere Europa, men for stor for at resten av Europa kan leve i likevekt med den". Slik var euroen i større grad politisk enn økonomisk motivert. Fellesvalutaen skulle sikre det øvrige Europa politisk innflytelse

over et fullt suverent, forent Tyskland i dets midte. Av samme grunn ble land som i realiteten hadde svært ulike økonomier invitert med. Med felles mynt fikk de felles sentralbank, rente og valutapolitikk. De mistet dermed nasjonale verktøy for å håndtere en eventuell ulik økonomisk utvikling. Finanskrisen i 2008 rammet landene forskjellig. Og i dag fremstår euroen mer konfliktskapende, enn samlende.

Hittil har den innstrammingspolitikk EU har søkt å løse eurokrisen med, avfødt vedvarende sosial og politisk uro i Sør-Europa, og fordypet splittelsene internt i EU. I dag står svimlende 25 millioner EU-borgere uten arbeid. Brutte fremtidshåp avler avmakt, frustrasjon, frykt og sinne. Europeiske hovedsteder brenner, steiner kastes og politiet må gripe inn i stadig mer voldsomme demonstrasjoner. Politisk har krisen gavnet den fremmedfiendtlige høyresiden. I Hellas ble rene nynazister stemt inn i Parlamentet. I relativt unge demokratier som Ungarn, marsjerer «Jerngarden» jevnlig i gatene, mens statsminister Orban taler om EUs «kolonialisering». Også i EUs rikere demokratier som Sverige, Finland, Nederland og Frankrike, vinner anti-EU partier økt oppslutning ved valg. Og i Italia regjerer for tiden en teknokratregjering som ikke er valgt. Når det i tillegg er Tyskland som dikterer resten av Europa hva de skal tjene, når de kan pensjoneres og hvilke velferd de kan unne seg, er det lett å gripe til gamle fordommer. Tysklands kansler avbildes med SS uniform og Hitlerbart i greske tabloider, mens tyskere anklager søreuropeerne for latskap og udugelighet. Dette skaper verken fellesskap, solidaritet eller brorskap i et Europa som er tvunget til å samarbeide.

Utsiktene til en rask løsning på eurokrisen er ikke i sikte. Det vil ta år

KATE HANSEN BUNDT

å skape den økonomiske og politiske unionen en levedyktig fellesvaluta krever. Denne vil uansett ikke omfatte Storbritannia. Sannsynlig vil dagens ustabile, høyst dynamiske situasjon forbli den nye «normalen» i Europa i flere år fremover. Tysklands Angela Merkel advarer mot å ta freden i Europa for gitt. Hun frykter at en oppløsning av euroen vil igangsette en forvitring av hele EU på sikt. I USA har enkelte militære allerede stilt spørsmål om de bør forberede seg på nok et militært oppdrag i Europa.

Eurokrisen utfordrer NATO og det transatlantiske partnerskap i en tid hvor behovet for et felles ankerfeste er større enn på lenge. USA vil ikke lenger dekke 75 % av NATOs forsvarsutgifter. Sparekniven har allerede skåret tett inntil benet i europeiske lands forsvarsbudsjetter. Faren er at dette vil redusere NATOs samlede forsvarsevne betraktelig. Parallelt vokser forsvarsbudsjettene både i Russland og Kina.

Ingen ønsker at dagens finanskrisen skal utvikle seg til morgendagens sikkerhetspolitiske krise. Det er derfor helt sentralt å bidra til stabilitet i Europa. Det gjør Norge best ved å sikre stabilitet i egne nærområder.

De består av et havområde seks ganger så stort som landterritoriet. Fra disse områdene genererer vi 70 % av vår årlige, nasjonale inntekt. Med issmeltingen i Arktis følger nye seilingsleder, tilgjengelige ressurser av stor strategisk verdi og nye miljøutfordringer. Nye aktører som Kina viser økt interesse for våre farvann. I dagens uoversiktlige strategiske situasjon, aksentueres behovet for tilgjengelige styrker med demonstrert og synlig evne i våre områder. «Økt ansvar for egen sikkerhet» er en direkte følge av finanskrisen, kutt i allierte forsvarsbudsjetter og USAs nye forsvarsstrategi. Dette dannet også bakteppe for NATOs Chicago-toppmøte i mai.

Alliansens nye «buzz-ord» er «smart defence». Det er en gammel oppskrift på hvordan man skal få mer effektivt forsvar ut av mindre penger gjennom spesialisering og flernasjonalt samarbeid. For NATO blir det viktig at allierte lands nedskjæringer koordineres, slik at NATO som helhet beholder alle nødvendige kapasiteter. Dertil må NATO-land oppfordres til å kutte «smart»; de må kutte det som gir minst reduksjon i selve forsvarsevnen. Det kan vise seg vanskelig å kutte antall stillinger og baser i land hvor arbeidsledighet og sosial uro øker.

Flernasjonalt samarbeid er intet nytt i Norden. Norge har lenge samarbeidet med andre nordiske land om anskaffelser, logistikk, operasjoner og utdanning. Spesialisering og utvikling av felles kapasiteter er imidlertid en prosess som i siste instans griper til kjernen av statenes suverenitet. Her er det sentralt å få en reell avklaring av hvilke kapasiteter det er maktpåliggende å ha nasjonalt for å ivareta forsvaret av en beskjedent befolkning, råvareleverandør og kyststat som Norge.

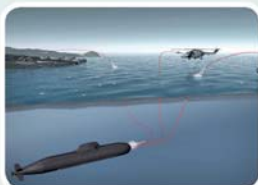

Øvelse DANEX/Northern Coast er en sammenslåing av en dansk øvelse (DANEX) og en tysk øvelse (Northern Coast). Begge var nasjonale øvelser med spesielt inviterte samarbeidspartnere. Årets øvelse planlegges og gjennomføres av Commander Danish Task Group under ledelse av ADM DANFLEET. Det er deltagelse fra NATO, Danmark, Tyskland, Canada, USA, Sverige, Finland, Nederland, Belgia, Russland, Latvia, Estland, Litauen og Norge.

Norge deltar med Norwegian Task Group, bestående av en fregatt, en minerydder, KV Harstad, 3 Skjold klasser og MARCSS under ledelse av Commander Norwegian Task Group (COMNORTG), Fkom Henning Amundsen, støttet av NorTG staben. Under øvelsen blir flere utenlandske fartøyer og NATOs stående Minestykke også underlagt COMNORTG. Øvelsen gir våre fartøyer og ledelsesapparat utbytte blant annet innen de tradisjonelle krigførselsområdene og konflikthåndtering. Deltagelse i DANEX/ Northern Coast er også et ledd i Kysteskadrens policy om å delta i internasjonale øvelser gjerne for å sikre evne til å operere internasjonalt sammen med allierte og andre viktige samarbeidspartnere.

Henning Amundsen
Flaggkommandør
Sjef Kysteskadren (SJKE)

NAMMO er et ledende internasjonalt konsern innen utvikling og produksjon av avanserte ammunisjons systemer og rakettmotorer for missiler og romfartsformål. Selskapet er også en verdensledende aktør innen miljøvennlig demilitarisering.

NAMMO har 2000 ansatte og en årsomsetning på 3,4 Milliarder NOK. Hovedkontoret og en betydelig del av den operative virksomheten er på Raufoss, men i tillegg til aktivitetene i Norge er det også datterselskaper i Sverige, Finland, Tyskland, USA, Sveits, Canada og Australia.

NAMMO har utviklet og produsert avanserte rakettmotorer, primært for NATO markedet, siden tidlig på 1960 tallet. Vårt produktspekter inkluderer i dag moderne boostere for sjømålsmissiler samt nyeste generasjon rakettmotorer for luft-til-luft og bakke-til-luft missiler. Rakettmotorene kan også utstyres med et kompakt Thrust Vector Control (TVC) system som gir missilene betydelig økt operativ kapasitet i form av bedre manøvrerbarhet.

NAMMO er ansvarlig for utvikling/produksjon av rakettmotor i følgende missil programmer:

- ESSM (Evolved Sea Sparrow Missile) – Raytheon
- AMRAAM (Luft-til-luft missil) – Raytheon
- NSM (Booster) – Kongsberg
- EXOCET MM40 Block 3 (Booster med TVC) – MBDA
- IRIS-T (Luft-til-luft missil med TVC) – Diehl BGT Defence
- IRIS-T SL (Bakke-til-luft-missil med TVC) – Diehl BGT Defence
- IDAS (Selvforsvars og angrepsmissil for U-båter) – HDW & Diehl BGT Defence
- Penguin MK2 Mod6 og Mod 7 (Booster & Sustainer) – Kongsberg

Nammo

KONGSBERG

Kongsberg Gruppen (KONGSBERG) er et multi-nasjonalt, kunnskapsbasert konsern med 4400 ansatte i mer enn 25 land. Konsernet leverer høyteknologiske systemer til krevende kunder innen olje- og gassproduksjon offshore, handelsflåten, forsvar og romfart. Kongsberg Gruppen er notert på Oslo Børs og hadde driftsinntekter på 15,128 (15,497) milliarder kroner i 2011 med 6681 (5681) ansatte. 68 (70)% jobber i Norge.

KONGSBERG har to datterselskaper:

KONGSBERG MARITIME (med Kongsberg Oil & Gas Technology)

er blant markedslederne innen dynamisk posisjonering, automasjon og overvåknings-systemer, prosessautomasjon, satellittnavigasjon og hydroakustikk. Selskapet hadde i 2011 driftsinntekter på 6,693 (6,286) milliarder kroner og har over 4025 (3409) ansatte.

Selskapet leverer høyteknologiske produkter og systemer for:

- Dynamisk posisjonering, for å holde fartøy eller platform i uendret posisjon under krevende værforhold.
- Automasjons- og overvåkningssystemer, som omfatter systemer for styring/overvåkning av maskin, last og fremdrift.
- Navigasjonssystemer, som omfatter bro-utrustning til handels- og offshore fartøyer.
- Prosessautomasjon, komplette systemer for styring, kontroll og sikkerhet av operasjoner på oljeplattformer og produksjonsskip.
- Subsea/undervannsaktiviteter, hydroakustiske produkter for sjøbunnskartlegging, under vannkommunikasjon og –posisjonering. Fiskeri virksomheten (Simrad) leverer undervannssystemer til fiskefartøyer og fiskeriforskning.
- Simulatorer og treningssystemer for de fleste systemproduktene.

KONGSBERG DEFENCE & AEROSPACE (Kongsberg Defence Systems og Kongsberg Protech Systems)

er Norges ledende leverandør av forsvars- og romfartsrelaterte systemer. Selskapet hadde i 2011 driftsinntekter på 8,080 (9,059) milliarder kroner og har over 2540 (2166) ansatte.

Selskapet leverer høyteknologiske forsvarssystemer til det norske forsvaret som er den viktigste kunden. Løsninger utviklet i samarbeid med Det norske forsvaret er internasjonalt konkurransedyktige og har i de siste årene oppnådd en betydelig eksportandel.

Selskapet leverer systemer og produkter innenfor områdene:

- Dynamiske systemer, våpenstyringssystemer for personellkjøretøy utviklet for å beskytte personell i armerte militære kjøretøy (Remote Controlled Weapon Station, PROTECTOR) og beskyttelse og sikring av fartøyer.
- Kommando- og våpenkontrollsystemer, ulike typer kommando- og kontrollsystemer til land-, luft og sjøbasert forsvar.
- Overvåkingssystemer for sivile, militære og andre offentlige maritime og landbaserte installasjoner.
- Sjømålsmissiler, utvikler og produserer Penguin sjømålsmissilet og NSM missil for sjø- og land mål, multiplattform operasjon med billed-dannende IR-søker basert på verdensledende søkertechnologi. JSM utvikles for bruk på fly.
- Kommunikasjonsløsninger, ulike taktiske radio- og kommunikasjonssystemer hovedsakelig utviklet og levert til landbasert forsvar.
- Romfartsvirksomhet, selskapet er Norges største leverandør til den europeiske romfartsorganisasjonen, ESA, av utstyr til bæreraketter og satellitter.
- Simulering og treningssystemer for hær- og sjøsystemer.

Extreme performance through advanced ship design has become the trade mark of Umoë Mandal: the ships are engineered to meet unusual and challenging requirements. No other shipyard has more experience with air cushion platforms. Innovative applications of Surface Effect Ship (SES) and hovercraft technologies are providing new operational capabilities to naval commanders.

Umoë Mandal has a staff of highly qualified naval architects, systems engineers and scientists. These dedicated specialists are experts in high-speed ship design and load-bearing composite structures. Their practical experience and inventive approach are recognized and utilized by navies and research establishments around the world.

Expeditionary missions and littoral warfare require a new generation of ships. High speed, shallow water capability, transformation and flexibility are key elements in our new ship concepts. In support of these novel designs the company has developed specialized low-signature and stealth components. Ship-integrated surface-to-surface missile launchers, stealth shields for medium calibre gun mounts and stealth mast structures are typical load-bearing composite products developed and constructed by Umoë Mandal.

As a company Umoë Mandal focuses on three main business areas:

- ✓ Design and construction of advanced composite ships for military and civilian customers. This includes possibilities to develop and design solutions prepared for technology transfer and construction in other shipyards worldwide.
- ✓ Development and lean production of series of highly specialized composite products for military and civil applications. Current production lines include gun cupolas and structural parts for life boats.
- ✓ Services including all levels of maintenance and upgrades for the military and the civilian market. Upgrades include integration of new systems into existing platforms. Current contracts include all levels of maintenance for the Royal Norwegian Navy and upgrading a civil manufacturing plant with titanium piping.

NaCoM Energy is established at Ågotnes, Sotra and offering engineering support and design of mechanical and process solutions for the oil & gas industry. Our main goal is offering its customers better services, better project management and state of the art solutions. NaCoM Energy solutions and products can be found on a number of offshore and onshore installations. Our technical staffs consists of multi-disciplinary engineers with experience, ranging from 15 to 40 years, of designing, calculating / simulating and project administration of custom-made process systems. NaCoM Energy find optimized solutions to fulfil particular needs either through designing and manufacturing in-house or through cooperation with our suppliers. In addition NaCoM Energy is the Norwegian representative to Danfoss Sea Recovery (Water Maker System), reverse osmosis technology.

Kunstner, illustratør og orlogskaptein

Kristin Arntzen Andersen (49) er kunstner, illustratør og orlogskaptein. Hun har over 25 års fartstid fra Sjøforsvaret og jobber for tiden ved Vernepliktsverkets rekrutterings og sesjonssenter Vestlandet på Sverresborg i Bergen.

For fem år siden utdannet hun seg til illustratør ved Norges kreative fagskole, og har etter utdannelsen hatt en rekke oppdrag fra både bedrifter og private kunder. Hennes arbeider er stilt ut både på separat- og samleutstillinger. Bildene til Kristin er kjøpt inn av flere kunstforeninger og illustrasjonene hennes brukes blant annet av Redningsselskapet til opplæring av sjøvett for barn.

Ønsker du å se bilder hun har laget kan du gå inn på internettsiden www.anemonedesign.no

Tredreier og multikunstner

Som tredreier og multikunstner med tre som materiale, har **Johannes Hjelle** holdt på i mer enn 60 år. Han er dessuten tredje generasjon innenfor denne virksomheten. Som 14-åring ble han, i bestefarens bedrift, opplært som dreier for å produsere enkle detaljer til møbelproduksjon. Han er vel kjent innenfor dette faget på landsbasis og er fremdeles svært aktiv i en alder av 77 år. Erkjentligheter i tre som overrekkes under dette seminaret, er således ikke fra Kina, - men er skikkelig håndarbeid fra Johannes Hjelle, 5200 Os.

Stiftelsesmiddag 7. desember 2012

Stiftelsesmiddagen fredag 7. desember 2012 gjennomføres i Samfundsbygningen, Karljohansvern, og markerer at det er 177 år siden etableringen av Sjømililitære Samfund i Fredriksvern. I den anledning inviterer Sjømililitære Samfund til kirkeparade i Marinekirken, Karljohansvern, med fremmøte / avmarsj Samfundsbygningen kl 1715. De som ikke ønsker å delta i paraden, møter til vanlig tid i Samfundsbygningen kl 1830.

Antrekk: Messeuniform II / Smoking.

Påmelding: www.sms1835.no eller epost: gs@sms1835.no

Med tradisjonsrik hilsen
Bjørn Krohn, generalsekretær

Program

Norsk sjømakt – Marinens rolle

Sjømaktseminar 30 - 31. august 2012 - Ulvik i Hardanger

TORS DAG 30. AUGUST

- 1000: Velkommen
Kommandør Anders Lekven
Presidenten Sjømilitære Samfund
- Tema: Setting av scenen - Strategisk utsyn**
- 1015: Om skiftende geopolitiske trender inkludert
Kinas framvekst som aktør i Arktis
- *Sr mil rådgiver oberst Per Erik Solli, NUPI*
- 1045: Pause - utstilling
- 1100: Utviklingstrender i de europeiske marinene
– konsekvenser for Norge?
Førsteamanuensis Pål Hilde, IFS
- 1130: Pause - utstilling
- 1145: Paneldebatt - Solli og Hilde
- 1230: Lunsj
- Tema: Norsk sjømakt**
- 1330: Norges interesser, muligheter og utfordringer
i et sjømaktsperspektiv.
Statssekretær Roger Ingebrigtsen
- *Forsvarsdepartementet*
- 1400: Pause - utstilling
- 1415: Marinens ansvar og oppgaver
Kontreadmiral Bernt Grimstvedt, GIS
- 1445: Pause - utstilling
- 1500: Sjømakt 2030
Stabssjef Jan Erik Torp, FFI
- 1530: Pause - utstilling
- 1545: Paneldebatt - Ingebrigtsen / Grimstvedt / Torp
- 1630: Pause
- 1640: Boklansering (20 min)
Kommandørkaptein Tor Jørgen Melien, IFS
- 1730: Kulturinnslag - Navy Vocalis
- 1930: Festmiddag - Antrekk mørk dress
Visevert Gunnar Vetejord

FREDAG 31. AUGUST

- 0730: Frokost
- Tema: Internasjonale operasjoner**
- 0830: Marinens rolle til støtte for norsk utenriks-
og sikkerhetspolitikk.
Storingsrepresentant (H) Ine M E Søreide,
Leder Utenriks- og Forsvarskomiteen
- 0900: Pause - utstilling
- 0915: Marinens struktur og kapasiteter til støtte for
norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk
Flaggkommandør Arne Morten Grønningsæter, FOH
- 0945: Pause - utstilling
- 1000: Marinen som politisk verktøy internasjonalt
og nasjonalt
Storingsrepresentant Siv Jensen
- *leder Fremskrittspartiet*
- 1030: Paneldebatt - Søreide / Grønningsæter / Jensen
- 1115: Pause - besøke utstillingen
- 1130: Lunsj
- 1230: Rapport fra fronten
Kommandør Arnth Lien, Kysteskadren
• Introduksjon i Marinen av helikopter NH 90
Kapteinløytnant Martin Bondø, Fregattvåpenet
• **Nytt Sjømåls Missil**
*Kommandørkaptein Bjørn Kvisgaard, Sjef MTB-
våpenet og orlogskaptein Stig Klynderud*
- 1415: Pause
- 1430: Skjevt blikk på norsk sjømakt
Utenriksredaktør Kjell Dragnes, Aftenposten
- 1515: Avslutning
Presidenten Sjømilitære Samfund
- 1530: Kollektivtransport til Flesland og Haakonsvern

Sjømilitære Samfund
– Hvor generasjoner møtes

www.sms1835.no

Foredragsholdere

Jan Erik Torp er fungerende stabssjef ved FFI, og har også vært avdelingssjef ved avdeling Analyse og avdeling Maritime systemer. Jan Erik Torp er utdannet cand scient i geofysikk/den faste jords fysikk. Fagområdene hans er simuleringstøttet operasjonsanalyse, sikkerhetspolitikk og samfunnssårbarhet.

Siv Jensen er partileder og parlamentarisk leder i FrP. Hun har vært stortingsrepresentant siden 1997, og var finanspolitisk talskvinne fra 1997 til 2005. Siden 2005 har hun vært medlem av Utenrikskomiteen og Den utvidede utenriks- og forsvars-komite. Jensen er utdannet diplomøkonom.

Oberst Per Erik Solli

Obersten er militærrådgiver på Norsk utenrikspolitisk institutt. Har svært variert tjeneste i Luftforsvaret, herunder sjef for Luftforsvarets flytaktiske skole. I fellesinstitusjoner som FD, FST, FOH og i JHQ UNPROFOR. Solli er utdannet på Forsvarets høyskole/sjefskurset, USAF Air Command and Staff College, Luftforsvarets stabsskole, Luftkrigsskolen og Luftforsvarets flyskole. Han har *Master in International Relations* og *Master in Military Operational Art and Science*.

Stortingsrepresentant Ine Marie Eriksen Søreide

Eriksen Søreide er Cand. jur. fra Universitetet i Tromsø 2007. Hun har vært representert Høyre på Stortinget som vara-representant nr 3 for Troms, 1997 - 2001, vararepresentant nr 1 for Oslo men møtte fast, 2001 - 2005, representant nr 7 for Oslo, 2005 - 2009, representant nr 6 for Oslo, 2009 - 2013. Eriksen Søreide har videre vært medlem 2001-2005 og leder 2005-2009 for Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen. Leder, Utenriks- og forsvarskomiteen fra 2009.

Kapteinløytnant Martin Bondø

Fra Trøndelag. Uteksaminert SKSK 2003. Krigføringsoffiser KNM Narvik 2003-2005. Luftforsvarets Flygeskole 2005 Canadian Forces Air Navigation School 2006-2007. Navigator/Tacco 333 Skvadron 2007-2011. Helikopter taktikkoffiser Fregatt treningssenter og KNMT/Taktikksenteret 2011-pågående.

Kommandørkaptein Bjørn Kvisgaard ble uteksaminert fra Sjøkrigsskolen 1985. Gjennom en rekke år ble de fleste posisjoner innenfor MTB-våpenet bekledd. Han har variert stabstjeneste i inn- og utland. Nasjonal og internasjonal videreutdanning. Har tjenestegjort i diverse stillinger i Kysteskadren, herunder NorTG, før han ble sjef MTB-våpenet i 2011.

Kommandør Arnth B. Lien (utnevnt som Kommandør i Aug 2005)

Nestkommanderende Kysteskadren, innehatt mange stillinger innenfor ubåtvåpenet, nasjonal og internasjonal tjeneste innenfor etterretning og sikkerhet, stabstjeneste også fra FOHK, diverse kurs i inn- og utland.

Flaggkommandør Arne Morten Grønningsæter

Uteksaminert Sjøkrigsskolen 1983 – Operativ linje. MTB-tjeneste i en rekke år, skoletjeneste, stabstjeneste FOHK, FD, FOH. Diverse utdanning og kurs i inn- og utland.

Kjell Dragnes, f. 1946 i Vadsø

Utdanning: Universitetet i Oslo, engelsk, russisk, geografi, statsvitenskap. Militær utdanning: FSES russiskkurs 1969-71, Forsvarets høyskole 1992-1993. Utenriksjournalist NTB 1973-1975. NRK, Dagsnytt 1975-1977. Aftenposten 1977- Utenrikskorrespondent, Moskva 1978-82, London 1989-92, Moskva 1995-97. Utenrikskommentator 1997-2007. Utenriksredaktør 2007-

Paal Sigurd Hilde er førsteamanuensis og leder for Senter for norsk og europeisk sikkerhet ved Institutt for forsvarsstudier, Forsvarets høyskole. Hilde er statsviter og har arbeidet ved IFS siden 2008. Hans forskningsinteresser er norsk sikkerhetspolitikk, NATO og nordområdene.

Kontreadmiral Bernt Grimstvedt

Generalinspektøren for Sjøforsvaret.

Marinens Flyvevæsen

- 100 år siden første flyvning over norsk jord

En dag i april 1912 spiste tre ubåtoffiserer middag i Samfundsbygningen, Karljohansvern. Kaptein Carsten Tank-Nielsen sammen med premierløytnantene Hans Fleischer Dons og Jens Sem-Jacobsen kom over en artikkel i Tidens Tegn som fortalte at den svenske løytnant Olle Dahlbeck hadde satt seg fore 1.juni samme år å fly over Karljohansvern i den hensikt å bombe Marinens hovedbase med appelsiner.

Løytnant Dons

Dette var kun syv år etter unionsoppløsningen, slik at de bolde ubåtoffiserer fant dette helt utilitelig. Etter fintenkning ut over kvelden, dannet de den neste dag en komité hvis hensikt var å anskaffe fly samt lære å fly. Slik så de muligheten for å komme svensken i forkjøpet. Samme dag reiste Dons til Tyskland for å forhandle kjøp av fly og samtidig ta flytimer for å oppnå sertifikat. Dons fikk opp-draget fordi han selv fremhevet at han var den eneste i komiteen som var ugift.

Den største bøygen var å skaffe penger til flykjøpet og nødvendig logistikk. Gjennom opprop i aviser ble mange motivert til å gi. Noen ga store beløp, herunder Kong

Flyet "START" klar til første flyging ved Horten 1.juni 1912.

Haakon VII. Spesielt kongens bidrag styrket tiltroen til prosjektet. Allerede i slutten av april kunne Tank-Nielsen telegrafere til Dons at fly kan kjøpes. Det kostet kr 30.000 av de 40.000 som ble samlet inn. Sjefen på Kobben, kaptein Tank-Nielsen, hadde sendt ubåtens 2.maskinist til fabrikken i Tyskland for å assistere Dons og for å lære å sette flyet i flyvedyktig stand. Skipssjefen hadde satt utgangen av mai som siste frist for å få til flyvningen. Flyet var satt om bord som dekkslast til Norge da Dons svarte fra Tyskland at han hadde foreløpig ikke fått utstedt flysertifikat. "Det utsteder jeg", svarte skipssjefen.

Den utviste handlekraft var ikke vanlig kost. Derfor anmodet skipssjefen om foretrede for Kommanderende admiral. På spørsmål fra admiralen om noen av hans besetning kunne fly, svarte skipssjefen: "Et fly har mange likhetstrekk med en ubåt som vi behersker godt. Eksempelvis dybderor og sideror". Admiralen skal da ha svart: "Gud velsigne dere". Dette var mer enn godt nok for skipssjefen og for komiteen.

Første dag i juni startet flyturen fra Gannestadjordet i Borre, via Moss til Øra ved Fredrikstad. Her landet flyet 35 minutter senere, - til stor begeistring. Første norske flyvning gjennomført. Den svenske løytnanten telegraferte sin gratulasjon: "Førbasket godt gjort".

Denne lille epistel er laget på bakgrunn av en artikkel advokat Reidar Tank-Nielsen forfattet for Norsk Tidsskrift for Sjøvesen nr 5-1992. Artikkelen inneholder også en passus om betydelig motstand mot prosjektet fra Norsk Luftseilasforening som ble etablert i 1910 med utspring i det tekniske miljøet i Hæren. Under forberedelsene i Kobbens flykomité kom således ordonansens løpende til Kobbens skipssjef under opphold ved ubåtstasjonen på Teie i Tønsberg. Han forkynnte at det var telefon til Tank-Nielsen fra forsvarsministeren. Etter at ordonansen fikk i oppdrag å spørre ministeren om han ville snakke med kaptein Tank-Nielsen eller privatpersonen Tank-Nielsen, ble det ingen samtale.

Kort tid etter, skrev skipssjefen til forsvarsministeren og tilbød flyet som grunnstammen i etableringen av Marinens Flyvevæsen. Ministeren takket ja til tilbudet og dermed var Marinens Flyvevæsen etablert.

Serving the Norwegian Navy. Better decisions deliver better outcomes.

Secure Communications?

Protecting sensitive communication with integrated and resilient solutions

Anti Submarine Warfare?

Full range of sonar products providing detection in all types of scenarios

Mine countermeasures?

World class systems for mine detection

Excellent situational awareness?

Radar surveillance for naval platforms

To find out more, scan the QR code or visit thalesgroup.com/naval

THALES
Together • Smarter • Safer

ANTICIPATE TOMORROW 75 YEARS OF INNOVATION FOR A SAFER SOCIETY

OUR VISION

It is a human right to feel safe.

OUR MISSION

To make people safe by pushing intellectual and technological boundaries.

OUR BUSINESS CONCEPT

Saab constantly develops, adopts and improves new technology to meet changing customer needs. Saab serves the global market of governments, authorities and corporations with products, services and solutions for military defence, commercial aviation and civil security.

OUR VALUES

Expertise – We combine a strong history of knowledge with constant learning.

Trust – We are global citizens, honest and reliable and we keep our promises.

Drive – We have a passion for innovation, we are open to change and we are committed to being fast and flexible.

SAAB | **75** YEARS OF DEFENCE AND SECURITY

Saab Technologies Norway AS | Isebakkeveien 49, 1788 Berg | Østfold | Tel. +47 950 88 287

Produkter og tjenester for land, sjø og luftbårne operasjoner

Equipnor ble etablert i 1997 i Bergen og er salgsorganisasjonen for NFM® Gruppen. Equipnor er en full-spektrum leverandør, fra hodesystemer til bekledning og ballistisk beskyttelse. Equipnor er i dag Nordens største leverandør innen taktisk utstyr for forsvar og politi.

Hos oss finner du:

- En stor og kompetent salgsorganisasjon
- En solid økonomisk foretaksplattform
- En logistikkorganisasjon for små og store prosjekter og anbud
- Et stort og unikt kontaktnett i Europa

Vår oppgave er å sørge for at det norske forsvar og politi alltid skal ha tilgang til det beste utstyret som fins på markedet.

Foruten personlig utstyr markedsfører Equipnor produkter og service rettet mot kjøretøy, fly, helikoptre og installasjoner. Våre produkter omfatter et vidt spekter fra personlig utrustning, våpen og våpentilbehør til utstyr for maritime operasjoner.

Vi har to utsalgssteder, i Ski og i Bergen, hvor det er mulig å se og prøve noe av vårt store sortiment. Vi kan tilby det meste innen profesjonelt utstyr, bekledning fra innerst til ytterst, uansett oppdrag eller klima. I tillegg har vi også et stort sortiment innen jakt og friluftsutstyr.

Foruten våre to utsalgssteder er det også mulig å handle i vår nettbutikk: www.equipnorshop.no.

Velkommen til oss i Equipnor!

Equipnor – Hovedkvarter og salgskontor, Ski

Glynitveien 27
N-1400 Ski

Equipnor - salgskontor, Bergen

Tennebekk Næringspark,
Lyderhornsv. 295
N-5171 Loddefjord, Bergen

Tel: +47 64 85 14 00

Fax: +47 64 85 14 01

info@equipnor.no

www.equipnor.no

ELECTRONICON AS
INNOVATING ELECTRONICS

ELECTRONICON AS

Holbergskaien, 5004 BERGEN
+47 55 30 76 60
elc@electronicon.no

Electronicon AS has been a local provider of services and equipment to the Royal Norwegian Navy since 1969.

Specializing within the field of maritime electronic systems such as Command and Control, Tactical data link, Navigation sensors and distribution, Radar, Sonar and Communication system.

Electronicon AS has contributed in many large programs the last 20 years, either as a partner to a major supplier or as prime.

In addition Electronicon AS has over the last years developed capabilities within Navigation data distribution and interface systems. Our systems is today installed onboard most ship classes within the Navy as well as in some foreign navies.

The current major programs Electronicon AS is involved in are: Helicopter control radar on Nansen class frigate (with Reutech Radar Systems), Navigation Interface unit on Ula class submarine and Link 11 update on 4 coast guard vessels (together with Exelis)

In addition Electronicon AS represents L3 ELAC delivering sonar systems and OSI delivering WECDIS and bridge systems. At our stand at the Sea Power Seminar in Ulvik this year, Electronicon AS is proud to present Adaptive Methods.

Specializing within the field of Sonar and C4I capabilities for surface, subsurface and maritime patrol aircraft.

Customers include PEO-IWS, PEO-C4I, ONR and DARPA

Capabilities include development and implementation of techniques, algorithms, software and specialized HW components for ASW Combat Systems, C4I Systems, acoustic ranges, modeling and simulation systems, acoustic arrays and UUVs.

Current major programs being supported include SQQ-89 CG/DDG/LCS ASW Combat System, SQQ-34/CV-TSC Carrier ASW Combat System, AN/UYQ-100 USW-DSS, CG/DDG ASW C4I and P-8 Mission Planning Systems.

Vi gjør
kunnskap og ideer
til et effektivt forsvar

www.ffi.no

**RHEINMETALL
DEFENCE**

Rheinmetall Nordic, the former Simrad Optronics ASA, headquartered in Nøtterøy, Norway, has been a member of the Rheinmetall group since June 2010 and forms part of Rheinmetall's Electro-optical Components business unit.

Rheinmetall Nordic is an internationally operating supplier of electro-optical components. These include, for example, components for remotely operated weapon stations, electro-optical devices and fire control modules for crew-served weapons. Offering a wide array of related services, including maintenance, first-rate R&D capabilities and outstanding expertise, Rheinmetall Nordic is a strategic partner supplying tomorrow's solutions today.

In addition, an established player in Scandinavia for over 50 years, the company markets the Rheinmetall Defence group's complete range of products in Norway, Sweden, Finland and Denmark.

To further strengthen its position in the Nordic market, in November 2011 the company established a new subsidiary, Rheinmetall Sweden, with headquarters in Stockholm.

Deltakere

1	Amundsen	Henning	Flaggkommandør	SJKE
2	Andersen	Rune	Kommandørkaptein	
3	Andersen	Åsmund	Kommandør	SjHOS
4	Andersson	Tore	Kommandørkaptein	Militærattache NL
5	Andreassen	Helge Andreas	Kommandørkaptein	SjMJVT
6	Andreassen	Jon-Arild	Sjefingeniør SjFLO-MAR HORTEN	
7	Antonsen	Alf H	Driftsleder FLO V MAR Nord	
8	Armo	Knut Rief	Kommandørkaptein	FST
9	Augier	Pascal		Thales Communications & Security
10	Auglend	Ragnar Line	Politimester	
11	Austbø	Jørn	Kommandørkaptein	FLO MARKAP
12	Bach	Brian	Colonell	Nordic American LLC
13	Bakke	Svein-Erik	Kommandør	FST
14	Bauer	Øistein	Kommandørkaptein FHS/FSTS/FOPS	aptein FHS/FSTS/FOPS
15	Behring	Pål	Orlogskaptein / Salgssjef	Equipnor
16	Bekkestad	Erlend	Oberstløytnant	FST / OPS
17	Berdal	Oliver	Kommandørkaptein	FD
18	Berg	Lasse Hiis	Kommandørkaptein	Sjøkrigsskolen
19	Bergander	Paul	Int Business Development	Lockheed Martin
20	Bjørndal	Erik	Kommandørkaptein	SjDFS
21	Bondø	Martin Andreas Eriksen	Kapteinløytnant	Fregattvåpenet
22	Bosse	Ole	Kommandørkaptein	Prosjektoff FFI
23	Brakstad	Ove	Major	HOS
24	Brath	Tore E	Advokat	
25	Bratli	Kjell Arne	Kommandør	Ombudsmann for Forsvaret
26	Bratlie	Pål	Direktør	Missile Systems KDS
27	Bruåsdaal	Gunnstein	Kommandørkaptein	SjMARLOG
28	Buen	Helge	Overingeniør	FFI
29	Buhart	André		Thales Staff
30	Buller	Mats	Marketing Manager	SAAB Sweden
31	By	Erling Are	Kommandørkaptein	Fregattvåpenet
32	Børresen	Jacob	Flaggkommandør / Sr rådgiver	
33	Børresen	Vidar	Orlogskaptein Strategisk Rådgiver	NAMMO
34	Dahl	Tom Frihagen	Markedssjef	KDS
35	Dahl	Jan Wilhelm	Kommandør	SST
36	Dahle	Thomas Nilsen	Markedssjef	Sonar Kongsberg Maritime Sub Sea
37	Dahll	Thorvald	Orlogskaptein	MARLOG
38	Danielsen	Erik	Kapteinløytnant	Kysteskadrens stab
39	Davidsen	Pål Arne	Rådgiver	FRP
40	Drabløs	Erling	Pensjonist	Kommandørkaptein
41	Dragnes	Kjell	Utenriksredaktør	Aftenposten
42	Drevland	Trude	Ordfører i Bergen	
43	Daae	Svein	Sales Director	Vinghøg AS - Rheinmetall Nordic
44	Edling	Per	KommandørkapteinChief og Staff	Ubåtsflotiljen
45	Egenberg	Bjørn	Kommandør	Marineattache
46	Eide	Torolf	Orlogskaptein	HOS
47	Eidem	Mads	Orlogskaptein	Proj Manager Submarines beyond 2020
48	Eikanger	Egil Jørgen	Kontreadmiral	
49	Einarsen	Sten Osvald	Kommandør	Cyberforsvaret
50	Elind	Edvard	Kapteinløytnant	UVB-våpenet
51	Erichsen	Jone Myhr	Orlogskaptein	FOH
52	Eriksen	Stein Ivar	Brigader / Sen rådgiver	FSI / NHO
53	Finseth	Jan Ole	Kommandørkaptein	Sj Kystvaktens Treningssenter
54	Fiskaa	Sverre	Kommandørkaptein	Husfar Samfunnsbygningen
55	Flage	Geir Erik	Kommandør	SjSST-Virksomhetsavd
56	Fleisje	Lars Johan	Flaggkommandør	STSJ Sjøforsvarsstaben
57	Folkestad	Helene	Løytnant	KNM Uthaug Ops offiser
58	Fossheim	Edgar	Konsernsjef	NAMMO
59	Fredriksen	Jan Vidar	Major	Luftoperativt inspektorat
60	Gaber	Amir	Marketing Manager	SAAB Sweden
61	Garvik	Øyvind	Kommandørkaptein / Forfatter	
62	Gimmingsrud	Trond	Orlogskaptein	NKMJK
63	Gjelsten	Roald	Kommandør	IFS
64	González	Maria del Carmen	Adviser	NAVANTIA
65	Grabow	Andre	Surveyor	Germanische Lloyd SE

66	Grimholt	Brynjar	Kontorsjef	Sjøforsvarsstaben
67	Grimstvedt	Bernt	Kontreadmiral	GIS
68	Grønningsæter	Arne Morten	Flaggkommandør	FOH
69	Gøransson	Per Erik	Kommandør	Strategisk rådgiver NAMMO
70	Hagen	Nils Oddvar	Direktør Naval Systems & Surveillance	KDS
71	Hallin	Thor-Christian	Kommandør	MARSTRAT
72	Halvorsen	Jon Erik	Advokat	
73	Hammer	Anne-Lise	Kommunikasjonssjef	FFI
74	Hansen	Svein-Roald	Stortingsrepresentant AP	UVB
75	Hansen	Terje	Kommandørkaptein	SST
76	Hansen	Ola Bøe	Kommandørkaptein	FHS
77	Hansson	Fredrik	Military Advisor	Swedish Def. And Security Exp Agency
78	Hardersen	Jan Helge	Orlogskaptein	SjBaseavd ROS
79	Harildstad	Geir	Generalmajor / Rådgiver	NAMMO
80	Hauge	Henning	Kapteinløytnant	Minevåpenet
81	Haugen	Martin	Mil Supply Ops	Scandinavian Bukering
82	Haugerud	Leif	Prosjektleder	UMOE-Mandal
83	Haugland	Andreas	Fenrik	Sjøkrigsskolen
84	Hedin	Per-Ola	Naval Architect / Marketing Director	Kockums AB
85	Helgesen	Jan-Petter	Journalist	Stavanger Aftenblad
86	Helgesen	Rune Helmik	Direktør	Equipnor
87	Hellen	Svein Arild	Fenrik	
88	Hellesund	Roald M	Fagarbeider	FLO V MAR OVF
89	Heløe	Gunnar	FD-Sikkerhetspol avd	
90	Hermansen	Max Jarl	Orlogskaptein	Cand Philol
91	Hesthamar	Stig Arne	Kapteinløytnant	MARLOG
92	Hilde	Pål	Førstemanauensis	IFS
93	Hjort	Christian Bugge	Gensekr	Norges Forsvarsforening
94	Hjørnevik	Normann	Kommandørkaptein	
95	Holm	Viggo	BFO-Hordaland	
96	Holtet	Einar Kristian	Orlogskaptein	
97	Holth-Larsen	Knut	Kommandør	Sjømilitært Forum, Oslo
98	Honningsvåg	John-Fredrik	Orlogskaptein	HOS
99	Hope	Pål Øystein	Kommandørkaptein	Stabssjef UVB-våpenet Kysteskadren
100	Hovaere	Michel		Thales Underwater Systems
101	Huseby	Dag Eivind	Director M & S-Naval	Thales Norway AS
102	Ingebrigtsen	Roger	Statssekretær	FD
103	Irgens	Christian	Kommandørkaptein	FLO - PL Logistikkfartøy
104	Jacobsen	Svein	Kommandørkaptein	SjSHV-kommandoen
105	Jansen	Morten Andreas	Kommandørkaptein	FLO MARKAP
106	Jensen	Siv	Stortingsrepresentant	Partiledet
107	Jensen	Jens Jørgen	Flaggkommandør / Redaktør NTFS	
108	Jensen	Eirik Tord	Adm direktør SAAB Technologies Norway	
109	Jensen	Linn Kathrine	Kapteinløytnant	KNM Tordenskjold / TAS
110	Johannessen	Ole Jørgen	UiB - AP	
111	Johannessen	Christer	Orlogskaptein	SSK
112	Johannessen	Tor Fredrik	Kommandør	SST
113	Johansen	Edvard Winther	Kommandør	Sj Sjøkrigsskolen
114	Johnsen	Kirsten	Første konsulent	
115	Johnsen	Svein Eilert	Verksmester	FLO V MAR Horten
116	Johnstad	Ragnar	Partner	Inventura AS
117	Jokstad	Georg	Orlogskaptein	Marineprest Hovedstyret SMS
118	Josefsen	Bjørn Domaas	Redaktør	Militær Teknisk
119	Karlsen	Ole Kristian	Kommandørkaptein	Fregattvåpenet
120	Kartvedt	Per	Kommandør	Sj Minevåpenet
121	Kasin	Ståle	Kommandørkaptein	MTB-våpenet
122	Kilhus	Geir	Flaggkommandør	Sj FLO/MARKAP
123	Kjeldsberg	Pål	Salgsstøtte	Missile Systems KDS
124	Kjelstrup	Hans-Christian	Kommandørkaptein	Konferanseleder 29. august
125	Kjønigsen	Svein	Markedssjef	KDS
126	Klepsvik	Alv Håkon	Kontreadmiral	
127	Knudsen	Atle	Kommandørkaptein	Sj FLO/MARKAP/UVB
128	Knudsen	Ivar Johan	Avd direktør SjFLO-MAR	
129	Knudsen	Jon	Høybåtsmann	
130	Knutsen	Bjørn Olav	Forsker	FFI
131	Kongelf	Hans Jørn	Direktør Marked	Missile Systems KDS
132	Kristensen	Dag	Managing Director	Bertel O Steen Industri AS
133	Kristiansen	Trine	Orlogskaptein	SST

134	Kristoffersen	Even Widerøe	Kommandørkaptein	
135	Krohn	Bjørn	Generalsekretær	Sjømilitære Samfund
136	Kvalvaag	Svein Erik	Kommandør	Visepresident SMS
137	Kvisgaard	Bjørn	Kommandørkaptein	Sj MTB-våpenet Kysteskadren
138	Kyrkjeeide	Jørund	Kommandørkaptein	KNM Tordenskjold / TAS
139	Langseth	Jan Olav	Kommunikasjonsrådgiver	FFI
140	Larsen	Kevin Sture	Fenrik	Sjøkrigsskolen
141	Lekven	Anders	Kommandør	President Sjømilitære samfund
142	Lien	Arnth	Kommandør	Kysteskadre
143	Lilleheim	Johan Henrik	Kommandør	Skipssjef M/K Andholmen
144	Lofstad	Ben Henning	Kommandørkaptein	FD
145	Lozano	Israel	Adviser	NAVANTIA
146	Lund	Bjarte	Kommandørkaptein	FLO/MARKAP/UVB
147	Lunde	Ingvald	Kommandørkaptein	
148	Lunde	Jostein	Senioringeniør	SjFLO-MAR NORD
149	Lunde	Magnus	Kapteinløytnant	Minevåpenet
150	Lygre	Jarle	Senioringeniør	SjFLO-MAR UVB
151	Lynum	Thomas	Kommandørkaptein	FLO-MARKAP
152	Lyssand	Kenneth	Orlogskaptein	Kysteskadrens stab
153	Løseth	Frode	Kommandørkaptein	FLO/MARKAP
154	Mandelid	Svein	Kommandørkaptein	MARLOG
155	Melien	Tor Jørgen	Kommandørkaptein / IFS	Ank 29. om morgenen
156	Melkevik	Arvid	Prosjektleder	Undervannsbåter FFI
157	Milje	Erlend	Løytnant	Minevåpenet
158	Mjell	Gunnar	Oberstløytnant	Adm direktør Gunnar Mjell Consulting
159	Mohr	Conrad	Orlogskaptein	Direktør
160	Mortvedt	Sjalg Ture	/ Adm direktør	Oswo AS
161	Møgster	Claus	Orlogskaptein	Kysteskadrens stab Hovedstyret SMS
162	Möhl	Günter	Sen Vice President	Rheinmetall AG
163	Nakken	Kenneth	Programsjef	NS&S KDS
164	Namdal	Ingrid	Senior rådgiver	Inventura AS
165	Neegaard	Harald	Kontreadmiral	
166	Nielsen	Svein	Kommandørkaptein	Direktør FLO
167	Nordanger	Christian	Kommandørkaptein	Stabssjef Kysteskadren
168	Nordberg	Evgeni T	Mil Supply Ops	Scandinavian Bukering
169	Noreng	Audun	Senior Adviser	Berthel O Steen
170	Nybø	Anders	Adm direktør	UMOE-Mandal
171	Nygård	Ronny	Kapteinløytnant	KNM Tordenskjold / TAS
172	Nyhlin	Per	Marketing Manager	SAAB Sweden
173	Nyland	Ottar	Dagpakke torsdag	
174	Nylund	Terje H	Kommandør	Prosjektleder Hovedstyret SMS
175	Næss	Per Erik	Kommandørkaptein	FST
176	Nørgaard	Grete V	Fenrik	Sjøkrigsskolen
177	Olsen	Dag Tangen	Redaktør	Norges Forsvar
178	Olsen	Jon Patrick	Orlogskaptein	FLO/MARKAP/UVB
179	Olsen	Ragnar	Verkstedsleder	FLO V MAR Horten
180	Olsen	Kjell Birger	Kontreadmiral	
181	Otnes	Roald	Forsker	FFI
182	Otteraen	Cathrine	Orlogskaptein	
183	Paulsen	Frode Wang	Direktør	NaCoM Energy
184	Paulsen	John Sigurd	Sjefingeniør	SjFLO-MAR OVF
185	Paulsen	Steinar R	Pensjonist	KK / Direktør
186	Pedersen	Sigbjørn	Kommandørkaptein	Utstillingskoordinator
187	Pedersen	Trygve	Kommandørkaptein	FST
188	Pedersen	Glenn	Adm direktør	Thales Norway AS
189	Pedersen	Trygve	Kommandørkaptein Siv.Ing	FST
190	Pontus	Djerf	Marketing Manager	SAAB Sweden
191	Ramberg	Halvor	Kommandørkaptein	SST
192	Rambjørg	Øystein	Overingeniør	FLO V MAR UVB
193	Randal	Inge	Orlogskaptein	SSK
194	Rasmussen	Cato	Kapteinløytnant	Sjøkrigsskolen Nav komp senter
195	Rebnord	Oddvar	Senioringeniør	NaCoM Energy
196	Reed-Larsen	Peter	/ Prosjektdirektør	UMOE-Mandal
197	Refsnes	Terje	Kommandørkaptein	Teamleder kompetanse FST/P
198	Refstad	Morten	Orlogskaptein	Forsvaret
199	Rein	Torolf	Admiral	
200	Reitan	Hein	Kommandørkaptein	FLO MARKAP
201	Reksten	Jan	Viseadmiral	

202	Revang	Leonard	Viseadmiral	MARSTRAT
203	Robertsen	Jim	Kommandørkaptein	Sj UVB Tren senter
204	Robertsen	Tom	Kommandørkaptein	SjMJK
205	Rognan	Lars Andreas	Informasjonskonsulent /Liaison	Folk & Forsvar
206	Rosenberg	Eva Vibeke	Førstekonsulent	
207	Sandbekk	Arild	Pensjonist	Kontreadmiral
208	Schei	Tony Vik	Orlogskaptein / Leder NSM-avd - Kysteskadren	
209	Schjerven	Svein-Otto	Markedssjef	AUV Kongsberg Maritime Sub Sea
210	Simonsen	Egil	Adm direktør	Electronicon AS
211	Skaug	Harald Hovda	Kommandør	FD IV
212	Skomedal	Nere	Sivil ingeniør / Vice President Engineering	UMOE-Mandal
213	Smedsvik	Tore	Kommandørkaptein	KNM Tordenskjold / TAS
214	Smith	Sigurd	Kommandør	STSJ FLO MARKAP
215	Smith	Rune	Kommandørkaptein	SST
216	Smith-Sivertsen	Hans	Kommandør	Avdelingsdirektør
217	Solberg	Eivind Røvde	Leder	Befalets Fellesorganisasjon
218	Solli	Per Erik	Oberst / Sen.Milrådgiver	NUPI
219	Sommerfelt-P	Jan	Kommandør	Sansjef i Sjøforsvaret
220	Sommerfelt-P	Jan	Kommandør	Sansjef i Sjøforsvaret
221	Steig	Leiv Inge	Markedssjef	NS&S KDS
222	Stenvoll	Kenneth	Kapteinløytnant	KNM Tordenskjold / TAS
223	Stikholmen	Bjørn-Ove	Orlogskaptein	FLO - APL Logistikkfartøy
224	Storebø	Øystein	Kommandørkaptein	SST
225	Storaas	Karstein	Kommandørkaptein	NKHOS
226	Straten	Carl Erik thor	Orlogskaptein Rådgiver	
227	Strømmen	Ørjan	Orlogskaptein	Fregattvåpenet
228	Strømseng	John	Kapteinløytnant	BFO-Hordaland
229	Stubberud	Tore	Kommandør	STSJ INI
230	Størdal	Johan-Mikal	Adm direktør	FFI
231	Størksen	Roar	Orlogskaptein	SST / SAN SJØ
232	Svarstad	Daniel	Fenrik	Sjøkrigsskole
233	Svendsen	Åge Bernt	Kommandørkaptein	SST
234	Svendsen	Paal	Kommandør	Sj KNM Tordenskjold
235	Sætre	Lars Terje	Pensjonist	Flaggkommandør
236	Søreide	Ine Marie E	Stortingsrepresentant	Komitéleder
237	Sørli	Alexander	Kapteinløytnant	UVB_våpenet
238	Søraa	Dan	Kommandørkaptein	SST
239	Søyland	Arne Johan	Orlogskaptein	Pensjonist
240	Tejuca	Enrique González		NAVANTIA
241	Tetlie	Gerd Anne	Orlogskaptein	MARLOG
242	Thomsvik	Kjetil	Fenrik	Sjøkrigsskolen
243	Thorkildsen	Geir Vidar	Kommandørkaptein	FHS
244	Toftegård	Roger	Leder Marineprosjekter	Bergen Group Services AS
245	Torp	Jan Erik	Stabssjef FFI	
246	Torp	Lars Magnus	Markedssjef	AUV Kongsberg Maritime Sub Sea
247	Tovsen	Tov Hasler	Orlogskaptein / Bedriftsrådgiver	Fornebu Consulting AS
248	Tronstad	Håkon	Flaggkommandør / Redaktør NTFS	ndør FHS
249	Tucker	Michael	Director	Adaptive Methods
250	Tveit	Elling	Avdelingssjef	FFI
251	Tveiten	Frank	Markedssjef	NS&S KDS
252	Urheim	Christian	Markedssjef	NS&S KDS
253	Veel	Anders S	Flaggkommandør	Navicella LTD
254	Vetlejord	Gunnar	Kommandørkaptein	Visevert
255	Vikane	Tor Inge	Kommandørkaptein	FLO/MARKAP
256	Wangsholm	Arne	Kommandør	FLO / MARKAP
257	Wedervang	Thomas T	Flaggkommandør SjSSK	
258	Westerman	Ronnie T	Senior Lead Surveyor	Germanische Lloyd Norge AS
259	Østby	Steinar	Adm direktør SAAB Norske Flytjenester	
260	Østvedt	Arne	Orlogskaptein	FLO / MARKAP
261	Aabrek	Kjell-Knut	Orlogskaptein	SKSK
262	Åhjem	Magne	Fotograf	
263	Aalborg	Christian	Salgssjef	Equipnor
264	Ånnestad	Harald	Adm dir	Kongsberg Defence Systems
265	Aarland	Trygve	Leder forretningsutvikling	Bergen Group Management AS
266	Aarø	Harald	Direktør	KDS Markedsavdeling
267	Aas	Johan Holter	Forsker	FFI
268	Aase	Bjørge	Flaggkommandør	Forsvarsdepartementet

FLO VEDLIKEHOLD MARITIM

Møtet med FLO VEDLIKEHOLD MARITIM er et møte med verksteder, fagmiljøer, kompetanse og infrastruktur eksklusivt rettet inn mot Sjøforsvarets behov!

Stikkord som beskriver vår arbeidshverdag vil være: Planlagt og korrektivt vedlikehold, modifikasjoner og reparasjoner, samt faglig bistand og støtte gjennom dialog, deltagelse og samarbeid! Fagspekteret omfatter alt fra avanserte våpen- og styresystemer til tradisjonelle skipstekniske områder på fartøyene. Objektene for innsats er hele tiden Sjøforsvarets fartøyer og utstyr.

Maritim holder til på fire steder i Norge; OVF-avdelingen på Haakonvern, UVB-avdelingen på Laksevåg, Nord i Ramsund og i Horten. For virksomheten som helhet gjelder det at oppdragene løses der hvor behovet for våre tjenester oppstår; det være seg på land ved kai eller i rom sjø langs hele Norges kyst eller i utlandet når fartøyene befinner seg der.

Maritim har for øyeblikket 25 lærlinger, og er godkjent opplæringsbedrift innen følgende fag: Industrimekanikerfaget, finmekanikerfaget, motormekanikerfaget, CNC-maskineringsfaget, platearbeiderfaget, sveisefaget, industrirørleggerfaget, elektrikerfaget, dataelektronikerfaget, automatiserfaget og kontor- og administrasjonsfaget.

Særlig aktuelt for tiden er prosjektene P6344 og P6345 der UVB-avdelingen er i gang med disse store oppgraderingsprosjektene på Sjøforsvarets ULA-klasse undervannsbåter.

OVF-avdelingen har spesialisert seg på vedlikehold av Sjøforsvarets overflatekampfartøyer.

Avdelingen i Horten har gående en del større og mindre prosjekter; produksjon av stablerammer for ATV og snøskutere (P4033), transportkasser drivverk Leopard 2 (P5060), ammunisjonslagring SISU (P5350), innredning 20 fot konteiner (DP10, P2502), takrammer til toppsikring av Scania (P5819), Goldfish konteinere (MJK) og våpenintegrasjon til disse (P5819), samt slepestag for berging av CV90/kjøretøy.

Avdelingene i Nord og i Horten er også involvert i avhendingen av 75 og 125 mm kystfortene. Avdelingen i Nord vil også bli litt involvert i prosjekt P6007, ny navigasjon på Stridsbåt 90.

Vi er til stede på Sjømaktseminar nr. 13 i 2012 i Ulvik med representanter fra avdelingene i Bergen, Horten og Ramsund.

Velkommen til stand 30!

